

Satweefchu Uwisēs.

Nr augstas Gewefchanas = Kummissiones sinu un nowehleschanu.

Nr. 28. Zettortdeenā 14tā Juhli 1832.

No Randawas.

Randawas basnizaskunga pagastā ta fainneeze Keelstehrsteneeka Rihje scho pawassaru trihni-schus dsemdeja. Ehrinigi tas bija ar scheem behrneem; kad weens gulleja, tad tee ohtri diwi arri gulleja; kad weens tappe nomohda, tad tee ohtri diwi arri tappe nomohda; kad weens brehze, tad tee ohtri diwi arri brehze; kad weens bija kluffu, tad tee ohtri diwi arri bija kluffu. — Tas tehros, weens pahrtizzis un labs fainneeks, kahdu laiku pehz tam, wessels buhdams, us mahjam braukdams, us zellu no ratteem iskahpis — ko ganni bija redsejuschi — stahwedams nomirre. — Warr buht ka winnam scho behrninu deht brauzohht kahdi warreni firdchsti usnahze un par dauds pahrnehine to firdi. Kad bakteris un sahles ahtruma buhtu klahht bizusch, kasim woi ne buhtu wehl paglahbtis tappis. — Diwi no teem behrneem weens pakkal ohtru nomirre; tas treschais wehl dsihwo —
R . . . e.

* * *

No Warschawas, Pohlu semmes wisleelaka pilssehta, tohp rakstihis, ka ne tahlu no scha pilssehta, Juhni mehnesi, wiks us gannibas pulku krittis. Meita, 12 gaddus wezza, kas gannos bija, ar drohschu prahtu fahere nuhju, un gribbeja t2 swehru aisdshht. Wiks, behrnam wirsu mettees, sam kreisu plezzi saplohstija, un tad wehl jitteem zilwekeem uskrisdams, tohs breefinigi farehje. Gan tappa pehz gallā no-kants, bet laudis bihstijahs, ka wiks buhs traks bijs, un tapehz tee eewainoti tā tappa ahrsteti, ka jau ar teem, kas no trakteem swehreem fareeti irr, mehds darriht. Ta meitina tappa weenā siummu = apgabdashanas nammā eenesta. —

J. N.

Derrigas sahles pee fadedsina-fchanahm.

Wahzu awisēs stahweja preefsch kahda laika, ka weens dakters tanni leelā Pruhshu-pilssehtā, ko Berlin nosauz, jaunas sahles usgahjis, kas pee fadedsinafchanahm lohti derrigas irr. Schihš sahles new ne kahdas zittas, ka ta balta seepe, ko wissur dabbu. Scho seepi buhs nokassihht, ar druzim uhdens samaisihht, tā, ka mihkšis plahsters tohp, to, nascha-muggura beesumā, us skaidru, mihkstu audeklu usfneh-reht, un to apdohmigi tudalin us wissu to fadedsinatatu weetu uslikt un peespeest. Kad to plahsteru pehz 18 lihds 24 stundahm lehnitam atkal nonemm, tā ka ta ahda ne tohp dihrata, un atkal jaunū usleek, tad ta fadedsinata weeta eefsch pahru deenahm bes leelahm sahpehm un bes strut-tahm weffela taps, un arri ne kahdas rehtas ne paliks. Bet kad no degguma jau puhtes zehluschees, tad tahs papreefschu waijaga usdurt, puhschnus ispspeest, un tad to plahsteri uslikt. —
J. N.

S t a h s t s.

Pascham Turku Keiseram (ko Turki sau: Sultans) gaddijahs us basnizu eijohht ka weens no winna laudim, noplibsis un melns, to ap-turreja ar teem wahrdeem: wissuwarrenais Sul-tan, woi tu arri tizzi, ko muhsu swehtais pra-weets mahza? Sultans, kas bija labs, laipnigs lungs, ne mas wifs ne firdijahs par schahdu jautaschanu, bet atbildeja gohdigi: tizzu gan, ko muhsu swehtais praweets salka. Tad nu ubbags tuhlin pretti: muhsu swehts praweets mahza sa-wos rakstids, ka wissi Turku-tizzigi irr brahlī sa-

wâ starpâ, tapeh; mihlais brahla kungs, effi tif labš un dalli ar maimim farwu mantu. Eultans pafmehjahš ween par to ehrimu un dewe ubbagam weffelu dukfatu. Bet ubbagais dukatu greeſis un apffattijis gan us weenu, gan us ohtru puſſi, peh; gallâ fazzija galwu kaſſidams: mihlais brahla kungs, kaš tad taš, weens patš ſubdu dukfats, un taš tewim wairak ſelta un ſudraha, ne ka ar ſintš ſirgeem warr aišweſt, un manni behrni mahjâš baddu kaſe un man paſſham arri narw ne kaš pee mutteš, woi tâ gan dalla brahliš ar brahli? Laijnigš Eultans ar pirktu apdraudejiš ubbagu, wairak ne, ka ween fazzija: brahli mihlais, effi jel meerâ un ne ſakki luhdſains neweenam, ziſ tew eſinu dewiſ, jo muhſu zilti daudš kauſchu un kaš wiſſi muhſu brahli nahktu praſſihr no manniš farwu mantojamu dalku, tad manna ne peetiſtu un tew buhtu no ſawas arri japeemett klaht. Tê nu ubbagam mutte aišbahſta!

B. r. . t.

Draugš nohtes laikâ.

Zahlu no muhſu juhraš, leelâ juhrâ pee Amerika irr weena leela falla, ko Domingo noſauz, un eekſch wiſſadeem augleem lohti baggata irr. Zau no eefahkumâ, kâ tee Eirohpeeri eefahze to garru zellu par juhru uš Amerika braukt, tee arriſan ne pamette ſcho fallu no azzim. Zitti tur nolaiduſchees, fahze to wehl labbaki uškohpt, tâ ka tapatte no ta laika par daudš zittahm ſallaſhm, taš lohti dahrgakaš prezzeš uš fuggeem par wiſſu paſauli iſſuhta. Uš ſcho fallu bija weens Spranzojiš weenu lauku pirzees, un weens Negeriš tam pee apſtrahdaſchanaš bija paliga. — Zahdi Negeri tohp eekſch Awrika pirkti, uš ſcho fallu noweſti, un kâ wehrgi pahrdohiti, kur teem daudš ſinagguš un ſuhruš darbniš japaſtrahda. Arriſan ſtarp ſcheem nabbaſgeem Negerieem rohdaš daſchi labbi un lohti ušſizzigi zilweki, un taš ir gaddijahš tam Spranzojim. Ka tif ſawam kungam peh; prahta wiſſu labbi paſtrahdatu, wiſſch daudſkahrt ſtrahdaja no rihta agri lihđš paſchu naſti. Zahdeem

wehrgeem tee kungi atwehl kaſdu lauka gabballu, ko tee ſewiſ labbad ween apſtrahda un ar teem augleem andeli dſiht warr. Geſch kaſdeem gaddeem ſchiš Negeriš tif daudš naudaš bija ſapelniješ, ka wiſſch par brihw wihru iſpirkaš. Taš kungs, kaš wiſſu atlaiſt ne gribeja, to-mehr tam to brihwetiſtu ne leedſe, un dahwanaja tam wehl klaht weenu labbu ſemneſgabballu no muſſchaš lauteem. Pilniš pateizibaš atſtahje wiſſch nu farwu labdarritaju, ſaprezzejahš un dſihwoja ittin laimigš.

Bet kâ nu notikke tam kungam, kaš par daſcheem gaddeem zaur Negera paligu leelu baggatibu bij eekrahjees? Schiš pahrdewe farwu brangu muſſchu, farwu laukuš un wiſſaš ſawas leetaš, un greeſahš atkal atpaſſat uš Sprantſchu ſemni un gribeja tē tanni galwas pilſſehta Pariš, farwu muſſchu nodſihowht. Tâ kâ tif bija atnahziš, daudš wezzi paſiſtami pee wiſſa kâ draugi peeſteidſahš, wiſſu meeloht un apſweizinaht. Scheem par daudš uſtizzedams, tee to eewilke eekſch leelaſhm naudaš tehreſchanaſhm, tâ ka wiſſch zaur farwu labſirniſibu eekſch ne ilgeem gaddeem, ar wiſſu farwu naudu gallâ bija. — Ko tam nu bija jadarra? To maſumu kaš wehl bija atlizziš, ſallaſſijiš, wiſſch ar weenu kuggi atkal nogahje uš Domingo. Tê wiſſch zerreja ka Deewš tam lihđſchš atkal no jauna, ſawâ zittahrtigâ labklaſſchana eekultees. Tif ar maſumu naudaš atnahziš, wiſſch iſteiz ſawceem wezzeem paſiſtameem, kâ wiſſam tehwu ſemne iſdewees. Moſchehlumu ganna atrohđ, bet ne kaſdu paligu! — Geſch ſawceem leeleem ſirdſehſteem wiſſch eet paſtaigahht weenâ birſinâ, nogrimniš eekſch behdupilnahim peeminnahim. Tê jahje tam ar ſtaltu apſeglotu ſirgu un baggati apzehrhts weens Negeriš pretti. Taš bija taš patš kaš zittahrt kâ wehrgš tam bija kalpojiš. Tâ kâ ſchiš farwu wezzu kungu ween atſiſt, lezz wiſſch no ſirga ſemne un kriht tam pee kaſjahim. Means mihlais, labbaiš kungs, ak! iſſauz wiſſch, ziſ preeziš un laimigš eš eſmu ka eš juhſu waigu atkal dabbutu eeraudſiht! Zaur juhſu labſirniſibu un juhſu dahwanahim, eſmu eš laimigš un baggatiš tappiſ. Taš kaš augſham debbeſiš irr un kurru atſiht

un gohdaht es zaur juns esnu mahzijeës, tas man irr swehtijis. Ta muischä un tee lauti kas zittahrt juns peederreja, tee nu wissi eefsch mannahm rohkehm. Es esnu tehws no trim behrneem un man leels pulks to wehrgu, kurreem es nu arridsan to brihwestibu dahwanahrt gribbu, fo juhs man dahwanajuschu. — Nahzeet nu atpafkal sawä wezzä muischä, un baidisim kohpâ to launi fo juhs man atwehlejuschi. Ar laipnu firidi apkampe to tas kungs, kam preeku affaras no waiga tezzeja, nogahje pee wianna, un nodsihwoja ar winnu labbâ un taifnâ beedribâ, wissu sawu muhschu.

B — t.

Wezzais Jurris us saweem brahleeem.

Ko Frohgâ redseju un dsirdeju.

Waffar eegahju frohgâ, brandwihna lahstii eedfert. Dshrejs ne esnu; bet pa zeltu eedams, peekuffis, nogurris, wezs wihrs kâ es, gan warr glahsi panest. Basnizâ esnu dsirdejis, wifas Deewa dahwanas labbas effoschas, kad tahs ar fahru un gaufru baida, un ka neweenu no tahm ne buhs finahdeht. Weens brandwihna glahsis pehz darbeem atspirdsina kaulus, un darra labbu duhschu un dohd spehku, kad pee darbeem ja=eet. Bet kas to kâ uhdeni riklê eeleij, tam tas fadefina eefschas un apstulbo prahru. Bet, fo es juns gribbeju stahstih — ja — eenahju frohgâ, noliktu zeppuri un grammatufulli us galdu, apsehdohs kahdâ kakti us benki, un ceprassiju frohdsineekam dsert. Ap galdu sefchi lihds septimi wihri sehdeja pee brandwihna glahsehm un allus-stohpeem. Zittus pasimnu. Weens bij Leelmana Zahnis; gudrineeks un leelmuttis; wissus neelus schis isklauschina, un tad wellahs us frohgu, fur winsch zittu kauschu preekschâ blauj un plahpe, itt ka tas us to buhtu derrehts. Tâ daudsina, tas pagasts winnu buhschoht par teefas wihru zelt. Bet lai tee sargajahs, ka tee paschi ne peekrahjahs; gan simnu, ka tahds semneeks, kad to gohdâ zelt, ohtra semneeka wels irr. — Dhtrs, fo pasimnu

bij Plihtneeka Pehteris; to juhs arri wissi labbi pasihseet; ihsta allus = muscha un brandwihnarikhle; behrni mahjâ kauz kâ kuzzeni pehz maifes, faime flinko, darbi paleef nestrahdati, lauti neapkohpti, un winnu frohgâ mihtohrt, muischas waldischana jau taifahs, winnu no mahjahm islist. Tee zitti bij zelta wihri no zittahm pusehm. Schee lautini farunnajahs no daschadahm leetahm; no grubta darbu laika, no wassarajeem un ruddens sehjas, no kungeem, no teefas leetahm, no Leischeem un no Pohlu dumpja, no Keisera karra laudim, no tahs pehrnajas Kolera sehrgas, un Deews sinn, fo wehl. Tâ nu gan brihw runnahrt; kas to warr aisleegt? Bet tee arri eefahze ne pateesi suhdsetees par grubtibahm, par kungeem. Weens mulkis fazzija: tee dakteri pilksehtâ effoht pehrnajâ gaddâ paschi to sehrgu taifijuschu un laudim nahwes sahles dewuschu — un zittas tahdas leetas, fo prahrigs zilweks ne warr eedsirdeht. Neweens ne bij ar meeru ar to, fo tas schehligs Deews dewis un darrijis, un jo wairak tee rikle eelehje, jo gudraki tee kluë, jo wairak pratte runnahrt. — Es ne gribbeju teem dauds fo pretti runnahrt; jo suhdu minn, jo suhds smird; un, taifribu fakkohrt, es arri bihstejohs; jo Plihtneeka Pehteru labbi pasihstu, ka tas itt ahtri gattaws us kauschanu, kad winnam galwa eereibusu. Bet sawâ prahtà dohmaju: Woi schee lautini gudraki ne buhtu, kad tee sawas mahjas apkohptu, sawu kausfchanu usskatitohs, sawus behrnus seb saimi usraudsitu — un ne sawu mantu, kaumu un gohdu frohgâ atstahru — un kad tee pahr wissahm zittahm leetahm, pahr fauli un leetu, pahr Kejeru un kungeem, pahr karru un meeru, un kas wehl irr, listu Deewu debbesis waldirht? Tas to gan labbaki sinnahs, ne kâ tahdi schuhpi. Tâ dohmadams, un frohdsineekam trihs graschus par glahsi brandwihna aismaksajis, itt apskaftees isgahju ahra.

Behrna wakkara = dseefmina.

Saule peekubst,
Sahl jau apgultees,
Winnas spohdras azzis
Gribb jau aischegtees.

Puffes nolaisch
Meegâ galwinas,
Zumfchôs Kruhms ne flann
Putnu dseefminas.

Kluff irr wabbols,
Wittih' wairs ne duhz,
Pafaulci irr duffa,
Trohkfniis nekur ruh3.

Salbais meedfin,
Slehds man aztinu,
Nahzeet jauki fapni,
Schuhpojeet man nu.

Es peekuffis
Darbin' pabeidsu,
Deesgan esnu ffehjiis
Zauru deeninu.

Zumfchumâ wiffur,
Saule fenn jau duff,
Nahzi, salbais meedfin,
Midfina man kluff.

L.

Teefas flubdinafchanas.

Us pawehlfchanu tahs Keiseriffkas Majestreetes,
ta Patwaldineeka wiffas Kreemu Walfis ic. ic. ic.,
tohp no Eggeneß pagasta teefas wiffi parradu deweji
jeb raddineeki ta nomirruscha, pee Zulkumes pilßsch-
ta peerakftita Ernst Gotthard Petersohn zaur scho us-
aizinati, sawas taisnas prassifchanas wifßwehlaki lihds
to 5tu Augusta scha gadda fcheit peeteikt, ar to sinnu,
fa, ja lihds schihs deenas neweens peeteiktos, ta at-
flakta manta ta E. G. Petersohn par labbu schihs pa-
gasta lahbes pahrhohta tapß.

Eggeneß pagasta teefa 23schâ Zuhni 1832. 3
(Z. S. W.) ††† Krenfche Zurre, pagasta wez-
zakais.

(Nr. 20.) U. L. Rosenthal, pagasta teefas ffrih-
weris.

Wiffi parradneeki ta Paplakkes fainneeka Leijes Sie-
wert Mikkela, kurfch inventariuma truhkuma un par-
radu dehl, no sawahm mahjahm islikts, un par kurra
mantu schodeen ta konkurse nospreesta, tohp usaizina-

ti, few eelfch to starpu no 6 nebbelahm pee schihs pa-
gasta teefas peeteiktrees, zittabi tee saudehs sawu teefu.

Paplakkes pagasta teefa 24tâ Zuhni 1832. 2
(Z. S. W.) ††† Plohtsteneek Zahne, pagasta
wezakais.

(Nr. 25.) Roerich, pagasta teefas ffrihweris.

Wiffi parradu deweji ta Leelas Behrßes fainneeka
Kalna Meekull Ergle Zurre, kas sawas mahjas in-
wentariuma truhkuma un muifchas parradu dehl at-
dewis, un par kurra mantu schodeen konkurse spreesta,
tohp aizinati, eelfch to starpu no 6 nebbelahm pee
fchihs pagasta teefas peeteiktrees, jo wehlaki winni
wairs ar sawahm prassifchanahm ne tapß klausiti, un
to tablatu spreedumu sagaida.

Leelas Behrßes pagasta teefa 2trâ Zuhli 1832. 2
††† Ruhje Zehkabs, pagasta wezza-
kais.

(Nr 72.) J. Baumgarten, pagasta teefas ffrih-
weris.

- Zittas flubdinafchanas.

No tahs Krohna Prawinu muifchas administraciones
waldischanas tohp fcheitan sinnamß darrihts, fa no
1mâ Augusta mehnescha deena 1832 lihds Zahneem
1833 — 72 gohwis leelâ muifchâ, un 50 gohwis
masâ muifchâ us renti tohp isfohlitas, — kam tihf
fcho renti usnemf, lai tanni 15tâ, 22trâ un 29tâ
Zuhli mehnescha deenâ fchi gadda us teem nolikfeem
torgeem, pee Prawinu pagasta teefas ar drohschu ap-
galwofchanu peeteizahs, un sawu fohlifchanu sinnamu
darra. — 3

no Simolin, administratorek.

Ne tablu no Schenberges tschetri femneeku firgi sag-
ti tappuschi, kurreem tee fchê klaktu rakfitti bohlfstawi
kreifßs gurnos irr eedebfinati:

- 1) pelleßs isruhnihts firgs (schkimmel-wallakis),
8 lihds 9 gaddu wezß; un
- 2) gaischi behrß chrßela kummelfch, 3 gaddus
wezß — G R A S.
- 3) dseltena fehwe ar laukumu (swaigfni), 7 lihds 8
gaddus wezza — J J.
- 4) gaischi pelleka fehwe, 6 lihds 7 gaddus wezza
W R N; jebfchu tee bohlfstahwi naw prifchi,
tomehr wehl laffami.

Za kas schohs firguß kautkur usceetu, tas tohp
luhgtß, lai jelle no teem Grass-Ponjemon muifchâ
pahf Baußku sinnu dohtu.

Es zu drucken erlaubt.

Im Namen der Civiloberverwaltung der Ostseeprovinzen. Regierungs-Assessor Diederichs, für den Censor.

No. 295.